СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL. Ч. 103. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 4 травня 1932. VOL. XL. No. 103. Jersey City, N. J., Wednesday, May 4, 1923. THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА - РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ.

ВЕЛИЧАВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВИСТУП У ЧЕСТЬ ВАШИНҐТОНА В СТОЛИЦІ

ВАШИНҐТОН. — Українські іміґранти почали ряд своїх свят з нагоди 200-літньої річниці Юрія Вашинґтона величавим святом у столиці Америки.

Вже в пятницю стали до Вашинґтону зїжджатися українські танцюристи й співаки. В суботу рано приїхали п. Олександер Кошиць та п. Василь Авраменко, а на двірці привитала їх делеґація Українців міста Вашинґтону, даючи їм, старим українським звичаєм, хліб і сіль.

ЖЕЛАННЯ „ПЕРШІЙ ЛЕЙДІ КРАЮ".

Тогосамого дня перед полуднем зявилася в Білім Домі група українських співачок і танцюристок, щоби зложити великодні желання пані Гуверовій, „першій лейді краю". Делеґація представила свої желання відповідно підібраними писанками й відповідно вирізаною тарілкою. Делеґацію приняв п. Айк Гувер. В делеґації брали участь панночки: Ольга Ткачук зі Скрентону, Марія Вислоцька з Пасейку, Павліна Мигаль з Ню Йорку, Стефанія Гук з Ню Йорку та Наталія Кобан з Вашинґтону. Делеґацію представив д-р Лука Мишуга.

Неділя почалася зливою, через що треба було відкликати пополудневий виступ під памятником Вашинґтона.

ВЕЧІРНЯ ВИСТАВА.

Властиве свято відбулось в неділю в „Вашинґтон Одіторіюм". Вистава складалася з 3 частин з котрих першу й останню виконали танцюристи, а середину виповнив Український Хор. Перша сцена представляла українських краєвид над Дніпром, а танцюристи виконали гаївку, журавлі та інші подібні танки, які з одного боку представляли життя на Україні, а з другого боку мали певне символічне значіння для долі українського іміґранта. Третя частина, знов танки, представляла символічно, як український іміґрант вплітає свою питому українську культуру в американське життя. Деякі точки танкових частин викликали справдішню бурю оплесків.

Концерт Українського Хору під проводом Кошиця пригадав наново славу Українського Національного Хору зперед майже десятьох літ. Цей новий хор виступив віз зовсім новою програмою. Його спів дав публиці справдішню насолоду. Він викликав щире одушевлення музикальних слухачів. Кожда точка дивувала своїм викінченням. Віддати йому яку-таку справедливість можна тільки в спеціяльній критиці. Частина цього концерту була розіслана радіом.

СЕНАТОР КОВПЛЕНД ВИТАЄ СВЯТО.

Програма мала тільки одну коротку промову, яку виголосив сенатор д-р Ройел С. Ковпленд з Ню Йорку. Представлений гр. Михайлом Пізнаком, адвокатом з Ню Йорку, сенатор привитав Українців в імени конґресового комітету, заряджуючого столицею. Він підчеркнув, що українські іміґранти вносять в американську культуру спеціяльні їм дари народньої штуки, створені народом для народа. Вийшовши з поневоленого народа, Українці відчувають спеціяльну любов до Вашинґтона, як до того, що опер орґанізацію держави на бажанню народа та свободі від гнету. Стисла промова захоплювала слухачів щирістю й жаром виголошення.

Назагал концерт був великим успіхом. Підносили це одноголосно всі місцеві ґазети, з котрих деяку помістили довгі одушевлені статті про українське свято.

Після концерту ґрупа співаків, танцюристів і комітетових була на гостинному принятті в литовській амбасаді. Витали гостей литовський посол Б. К. Балутіс та його секретар, д-р Мікас Багдонас; хазяйкою вечора була пані Альбіна Адзґавскаіте. Д-р Лука Мишуга в своїй промові пригадав, як Литва вже раз давала захист українській культурі після татарського наїзду, та вніс тоаст на честь литовського народа, його держави та президента. Посол Балутіс, дякував за тоаст, який він обіцяв передати свому урядови; він побажав Українцям, щоби вже в найближчій будучности Українців у Вашинґтоні витали представники їх власної держави.

У понеділок танцюристи виступили з танками перед американськими ветеранами великої війни в шпитали Ріда, а зполудня Український Хор співав для місцевих дітей публичних шкіл. Опісля одні й другі виїхали на виступ до Болтімор.

Делеґація Укр. Народного Союза зложила вінок на гробі Юрія Вашинґтона в Монт Вернон.

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ У. Н. СОЮЗА.

Головний предсідатель У. Н. Союза, гр. Микола Мурашко, з нагоди свого побуту в Болтимор, Меріленд, відвідає в четвер, дня 5. травня, 1932. року, вечером, відділи У. Н. Союза в Вилминґтоні, Делавар й околиці та виголосить там у церковній галі, 608 South Heald St., промову про орґанізаційні справи У. Н. Союза.

ГІТЛЄР СКАРЖИТЬ ГІНДЕНБУРҐА.

Адвокати Гітлера внесли до суду в Мінхені (Баварія) оскарження проти президента Гінденбурґа за те, що він використав своє становище президента підчас передвиборчої аґітації та в часі виборів президента, щоби боротися з аґітацією ґітлерівців. Президент і уряд вживали радія для своєї пропаґанди, не допускаючи в той час гілєрівців свобідно користатися цим способом пропаґанди. Крім того перед самими виборами були переведені ревізії в льокалях орґанізації націоналістів, заборонені масові демонстрації й т. п.

КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКІ ПЕРЕҐОВОРИ ПОЧАЛИСЯ.

Японсько-китайські мирові переговори в Шанґаю почалися знову. Обидві сторони сподіваються скоро прийти до порозуміння. Убитого бомбою й поранених японських учасчиків делеґації для мирових переговорів замінено новими. Японські детективи переводять при участи французької поліції ревізії серед Корейців у французькій дільниці, шукаючи співучасників замаху на японських достойників.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД.

В окружнім суді в Бережанах відбулася розправа проти 22-літнього Ол. Кіжецького зі Стратина (пов. Рогатин), який 30. травня м. р. вбив сільського почтаря Мих. Жулинського, щоби забрати в нього готівку й вартісні папері. Кіжецького засудили на кару смерти (шибеницю).

ВІК ДЕЯКИХ ЗВІРЯТ.

Морська свинка проживає найдовше 5 літ. Миш 2 роки. Корова 29 літ. Крілик 6 літ і 6 місяців. Вівця 16 літ і 7 місяців.

САМОГУБСТВО.

В лісі між Прислупом і Туркою, пов. Турка, повісився селянин з Шадрівця, Прокіп Топорович. Його подибали щойно цілком замерзлого. При ньому знайшли зашитих тисячу долярів. Причина самогубства невідома.

РІК ТЮРМИ ЗА ЛЕОПАРДА.

В Берліні суд засудив артиста-маляря Отеґравана на рік вязниці за те, що його освоєний леопард розшарпав півтретя-літню дівчинку сторожихи, а її маму поранив. Того леопарда якийсь підприємець показував за гроші тисячам цікавих у Берліні та на приказ поліції звіра застрілили.

УКРАЇНСЬКА РАДІОВА ПРОГРАМА.

Кождого четверга в 9. годині ввечір зі стації WILM, 1420 кс., у Вілмінґтон, Дел., відограють самі українські хлопці з Вілмінґтон і Честер, Па., українську програму п. з. „Українські сільські парубки". Є в тій програмі українські пісні і музика. Було би добре, якби слухачі цеї програми засипували своїми листами ту радіову стацію, де наші хлопці грають на те, щоби більше заохотити себе й інших до українських пісень. Поляки виступають на вілмінґтонських стаціях аж три рази на тиждень, а ми здобулися ледви на один раз. Треба би своїм поперти своїх, бо чужі цього не зроблять. Українська програма є під управою Михайла Єдинака з Честер, Па.

ДОЖИВЛЮВАННЯ ЩКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ.

Від половини лютого почалось у 6-клясовій вселюдній школі „Р. Ш." у Бережанах доживлювання дітвори. Управа школи рішила доживлювати всю дітвору, хоч по інших школах (у тому числі і школах „Р. Ш.") доживлювання обмежується тільки на дітвору недоїдаючу. Акція доживлювання відбувається з фондів Українського Повітового Комітету Допомоги Безробітним і буде продовжуватися до кінця квітня.

ЖИТТЯ НА МІСЯЦЮ.

Сучасна наука про місяць доказує, що на місяцю з браку повітря й води нема ніякого життя. Щодо інших планет, думки поділились. Кажуть, що на Марсі жиють істоти, похожі до людей; на Венері жиють істоти, яких ступінь життя є нижчий від нашого. Але й були такі, що твердили про життя на місяцю. А саме: сто літ тому монахійський учений Ґруйтгійзен твердив: „Недалеко рівника на місяцю знаходиться реґулярна, точно по математичним взірцям покладена будова. Це є велике місто, яке збудували мешканці місяця, котрих можнаб назвати Селенітами". Але сучасна наука доказала, що це місто то реґулярно вигаслий кратер вулькану.

ПОЛІЦАЙ РОЗВЯЗАВ НАРАДИ.

В місточку Язлівці, пов. Бучач, існує молочарня, якої власником є купець Шорр з Бучача. Населення околиці хотіло заложити в Язлівці кооперативну молочарню і в тій ціли п. Яків Мороз скликав на день 28-го лютого ц. р. нараду в Язлівці, про що своєчасно повідомив староство. Справою тієї анкети заінтересувався дуже живо Шорр і робив усі заходи, щоб вона не відбулась. Командант поліції, Скура, заявив, що нарада без виразного дозволу поліції відбутись не може. А коли пізніше делеґат П. С. К. з Бучача, о. І. Галібей, відкрив з боку П. С. К. нараду, обмежену тільки для членів союзних кооператив, увійшов на салю постерунковий Братек і нараду розвязав.

СВЯТО В ЧЕСТЬ Ю. ВАШИНҐТОНА В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Свято в честь двісталітніх уродин батька американської землі, Юрія Вашинґтона, відбудеться в Филаделфії в пятницю, 6 травня, в год. 8.15 ввечір, в Академі оф Мюзік.

В програму свята входять виступи українського балету школи українського танку балетмайстра В. Авраменка та виступ Українського Хору Олександра Кошиця.

Свято відкриє точно в год. 8.15 мейор міста Филаделфії. Після другої части програми виголосить святочну промову п. Ф. Г. Ґедсден, від імени міського комітету Вашинґтона. Як почесні гості будуть присутні на святі: ґенерал Прайс; адмірал Боствік, командант маринарки в Филаделфійській окрузі; бувший амбасадор до Японії, а тепер голова фільософічного товариства і професор міжнародного права в Пенсилвенійськім університеті, Р. Морріс; голова Американської Академії Політичних і Соціяльних Наук, проф. Петтерсон; та голова міського Комітету Вашинґтона, п. Р. Стюарт.

Дотепер закупили тікети на свято представники ріжних американських орґанізацій, не тільки патріотичних, але і господарських.

Мейор міста зі своїм окруженням буде занимати окрему для нього призначену льожу.

Управа Злучених А. У. Орґанізацій м. Филаделфії докладає всіх старань, щоби уникнути всяких проволок у програмі та щоби українська громада зарепрезентувала себе перед Американцями як найкраще. Тому Управа Злучених Орґанізацій візвала все свідоме наше громадянство не ждати до останньої хвилі з закупом тікетів, але закупити їх негайно. Тікети можна набути в ріжних наших бізнесменів або прямо в тікетовім офісі Музичної Академії на Чеснот Ст. В день 6 травня все наше громадянство повинно бути присутно на Святі Ю. Вашинґтона точно в год. 8.15 ввечір.

СОЛТИС СПРОНЕВІРИВ ГРОМАДСЬКІ ГРОШІ.

Бувший солтис села Рудлева, княгининської волости, пов. Дубно, Павло Камінський, зедефравдував понад 1,800 зол., зібраних на рахунок податків і обезпеченевих вкладок. Коли це виявилось, його відсунули від урядування. І хоч цю недостачу встановлено без сумніву, то Камінський ні її не передав наступникови Як. Кравчукови, ні не притягнули його до карної відповідальности. Ця поблажливість — як кажуть — пояснюється тим, що Камінський „свій чоловік".

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ВІСЬМОХ УГЛЕКОПІВ.

У північно-західнім чеськім углевім басейні у невеликій копальні, в якій щойно народилася дружина безпеченства, вибух огонь. Вдалося вратувати 20 гірників, зате 8 углекопів, які залишилися в копальні, загинули. Ратункова акція є дуже утруднена з приводу великої горячі, яка нищить усе гумове знаряддя.

КРІВАВІ БОЇ В МАНДЖУРІЇ

ЯПОНСЬКА АРМІЯ З ТРУДОМ ВГАМОВУЄ ПОВСТАННЯ КИТАЙЦІВ.

ТОКІО (Японія). — Японська армія методично звільняє від повстанців Манджурію, починаючи від столиці Манджурії й до радянського та монгольського кордону. Не зважаючи на те, що китайські повстанці в багатьох місцях розгромлені, вони захоплюють ріжні нові місцевости. Найбільшу активність виявляють повстанці на російському кордоні недалеко Кореї, а тепер повстанська акція почалася також на кордоні з Монґолією.

Японська армія веде завзяті бої часто з добре зорґанізованими китайськими бандитами. Японці здобувають перемогу лише після крівавих боїв, в яких Китайці гинуть сотками й тисячками. Японські страти порівнюючи малі. Повстанці тримаються найзавзятіше в провінції Кірін, яка межує з Сибіром з одної сторони, а з другої з Кореєю. Залізничий рух на залізницях Манджурії місцями перерваний, бо залізниці в деяких районах захоплені повстанцями.

БОЛЬШЕВИКИ СТРАШАТЬ ПАРАДОЮ.

МОСКВА (СССР). — Першого травня в Москві відбулася величезна воєнна парада. Кількадесять тисячі радянського війська та чекістів маширували перед комуністичними достойниками. Большевики показали ріжні роди зброї своєї армії, включно з повітровою фльотою та важкою артилєрією й тенками.

Міністер війни Ворошилов, що проводив парадою, виголосив войовничу промову, направлену „проти всіх тих, що думають напасти на Росію". Він заявив, що червона армія готова боронити Росію й має досить сили, щоб не дати своєї батьківщини в руки ворогів.

Разом з тим підчас першетравневої „казьонної" маніфестації комуністичні написи на ріжних плякатах закликали „світовий пролетаріят" до владження світової революції.

НЕВДАЧІ КОНҐРЕСУ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Ґазета „Лондон Таймс" аналізує в передовій статі фінансово-економічну крізу в Америці й приходить до висновку, що конґрес у Вашинґтоні не зумів зарадити крізі й полекшити фінансово-економічне становище Америки в такій мірі, як це можливо зробити при американських фінансово-економічних засобах. Причиною цього ґазета називає дезорґанізацію самого конґресу та те, що лідери американських партій у часі крізи не розвинули потрібної акції, а навпаки, виявили політичну млявість.

ЛІВІ ЗДОБУЛИ УСПІХ НА ВИБОРАХ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Вибори у Франції до парляменту, що відбулися минулої неділі, дали значний успіх радикально-соціялістичним кандидатам, на чолі яких стоїть бувший премієр-міністер Еріо. Сподіваються, що на виборах слідуючої неділі радикально-соціялістичні кандидати та кандидати близько до них стоячих партій також одержать успіх.

Можна сподіватися, що у Франції прийде до влади значно лівіший уряд від теперішнього, на чолі якого мабуть знову стане Еріо. Від оконечного висліду виборів багато залежить майбутня французька міжнародня політика, а особливо напрям праць конференції по обеззброєнню та льозанської конференції по репараціям.

КОМУНІСТИЧНИЙ БЕШКЕТ У ФІНЛЯНДІЇ.

ҐЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Поліціяя заборонила вуличні першотравневі демонстрації на підставі незвичайної охорони спокою й ладу в державі. Соціялісти-демократи відбували свій мітінґ у помешканню, коли комуністи, що пробралися до салі, розпочали демонстрації й викрики, щоб перешкодити мітінґови.

Коли поліція старалася привернути порядок, у салі зчинилася буча, внаслідок якої кількох поліцаїв та ворохобників покалічено. Комуністи ввесь час викрикували привіти в сторону радянської Росії.

НЕВДАЧІ КОМУНІСТИЧНИХ ДЕМОНСТРАЦІЙ.

ПАРИЖ (Франція). — В Европі назагал першотравневі комуністичні демонстрації не вдались, а в багатьох державах вони або зовсім не відбулися, або пройшли без відповідного піднесення й розмірів.

Та невеликі заворушення підчас демонстрацій відбулися в деяких містах, як наприклад в Польщі, де вбито в Домброві двох комуністів, і в Берліні, в Німеччині, де поранено 10 комуністів та 7 поліцаїв.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСУВАННЯ НАД ПРОГИБІЦІЄЮ

Американський тижневик „Литерері Дайджест" здавна вже робить пробні голосування. Робить він їх правильно перед кождими президентськими виборами та час від часу над ріжними питаннями публичної політики.

Цими днями він покінчив таке голосування над прогибіцією. Голосуючим поставлено було питання: чи треба скасувати прогибіційний закон, чи змінити його? При голосуванню віддано 4 міліони 668 тисяч 537 голосів. З того числа 73 і пів проценту голосуючих заявилися за відкликання прогибіції, а тільки 26 і пів проценту за задержання. Проти прогибіції заявилися всі стейти кромі двох, себто прогибіція зовсім упала. Таке заключення зроблять з цього голосування противники прогибіції.

Прихильники прогибіції скажуть, що це тільки пробне голосування. Не дурно його називають соломяним голосуванням. Вони скажуть, що воно не віддає справдішнього настрою населення, себто, що настрій читачів такого місячника, як „Литерері Дайджест", не є якраз такий, як настрій загалу голосуючих Американців. Прихильники закидають цьому пробному голосуванню, що в такому голосуванню голосують звичайно люди з міст; отже воно бере під увагу більше настрій міст, а лишає на боці настрій сільских околиць. У такому голосуванню беруть участь звичайно мущини, отже воно нехтує настрій жінок. Зрештою, й серед мущин є багато таких, які не вірять у того роду голосування й свідомо його бойкотують.

Багато є правди в тих закидах, але всетаки не можна відмовити такому голосуванню певного значіння. Як показали вже досвіди, такі пробні голосування були досить добрим показчиком публичного настрою в минувшині. Так певно є й тепер. Що прогибіція нині непопулярна, про це ніхто не сумнівається, хочби навіть припустити, що противників нема три рази більше ніж прихильників.

Таксамо можна взяти за певність, що настрій проти прогибіції зростає, На це показує порівнання теперішнього голосування з попередніми. Чим далі, тим більше людей зазначує своє невдоволення з прогибіції. Публична опінія Америки йде вперто в напрямі скасування нерозумного закона, що силою пробує доказати те, чого не можна було доказати спокійним переконуванням, а що тільки спокійним переконуванням дасться осягнути.

Пробні голосування показують, що Америка йде до скасування прогибіційного закона.

ПОЛІТИКА НЕДЕРЖАВНОЇ НАЦІЇ

Рефлекції з приводу автономістичних кличів УНДО).

Яка має бути політика недержавної нації, запитує дехто й навіть не помічає, що відповідь знаходиться в самому питанні. Бо хто каже „нація", той думає про свідомий своєї окремішности суспільний організм. Колиж нація не є свідомий своєї окремішности, вона є не нацією, а лише безформенною масою, придатною для будьяких експериментів її вже оформлених в націю сусідів.

Кожний суспільний організм, свідомий своєї окремішности натурально намагається зафіксувати цю свою окремішність в певних правних формах, а для нації такою правною формою може бути лише власна держава.

Таким чином ясно, що для кожної недержавної нації ідеальною є лише та політика, що веде її до державности. І тут нема жадної рації лукавити чи лицемірити. Скільки не прикривай дійсних жадань недержавної нації плащиками „автономії" чи яких інших кличів, політичні діячі держави, в якій перебуває та недержавна нація, є настільки політично освічені, що тим „плащикам" однаково не повірять, а народні маси, в політичних науках не дуже вправлені, навпаки, сими „плащиками" лише здезорієнтуються. Тому політика недержавної нації — реальна політика, оперта на точному розумінню реального стану річей — мусить бути перш за все ясною й чистою в своїх остаточних цілях, себто в намаганнях з „недержавної" перетворитися в „державну."

Це той пункт, щодо якого не може бути жадних розходжень для всіх, хто визнає себе членом даної нації. Той, хто його неґує, заперечує саму націю й тим виводить себе поза її рамці, розпливається в безформній несвідомій етноґрафічній масі, щоби вийти потім з неї членом вже іншої нації.

Така ясна й смілива політика не рожами вкрита, а в окремі моменти історії вимагає великого героїзму й самопосвяти й то не тільки від рядових членів, як саме від її проводу, але забезпечує на будуче від вельми прикрих і болючих несподіванок. Можна бути певним, що коли би Грабські не думали перетворити за десять чи двацять років всіх „Русинів" в правовірних Поляків, ціла політика Польщі в 1919—1923 рр. була би інша. Ілюзії пп. Грабських болюче бють тепер не лише по нас, але й по самій Польщі. Вони вважали, що будуть мати діло ще з етноґрафічною українською масою, а опинилися перед українською нацією.

Це — щодо остаточних цілей.

Але шлях до них довгий і трудний. Зайві ілюзії до сього були би таксамо шкідливі, як і цілком зайве лицеміря щодо „плащиків". Політика недержавної нації мусить бути готова прийняти всі несподіванки, всі катаклізми в міждержавних відносинах і, щоб при нагоді їх використовувати, але не наних будуватиме перспективи своєї діяльности. **Вона звертатиме цілу увагу на внутрішнє сконсолідовання усіх національних сил, на плекання нац. солідарности, на плекання етичних вартостей, серед яких почуття обовязку й відповідальности перед нацією виступатимуть на перше місце.** Коли ми поглянемо на приклади з сучасної боротьби недержавних націй за своє остаточне визволення, ми сконстатуємо, що засоби, яких вони вживають, є найріжніші — від революційної активности ірляндських терористів до леґального пасивного спротиву індуських прихильників Ґандія. Ріжниці полягають в темпераменті й почасти в релігійних віруваннях, але подібність одна й та сама — в твердому незломному характері, в ясному освідомленні остаточної цілі, в умінню терпіти й жертвувати для ідеї.

Отже політика недержавної нації мусить бути скерована на те, щоби в ніякому разі не надщерблювати тої єдиної цінности.

Виникають питання „опортунізму" та „принципіялізму". Порожні слова, які можна наливати яким завгодно змістом, це опудала для страхополохів. Саме слово „опортунізм" походить від італійського слова „оппортуно", що значить — „те, що приходить вчасно", „те, що приходить в добрий час". **І найбільшому принципіялістови нема жадної рації відкидати „те, що приходить в добрий час",—щоби лише воно не відводило від головної цілі, щоби лише воно було свідомим здобутком на шляху до тої цілі.** Але не **„приходить в добрий час" клич автономії для нації, що має вже традицію державницьких виступів на парляментському й інтернаціональних форумі, бо означає він зневіру й згортання прапорів, бо служить він не вказівкою на першу лінію ворога, яку треба зломити, а заслоною, що ховає від недержавної нації ясне привабливе світло найвищих осягнень.**

Політика недержавної нації мусить бути скерована на те, щоби межи її окремими частинами було як найбільше злиття, бо „дівіде ет імпера" було, є й завжди буде найбільш небезпечним гаслом її ворогів. Тому вона мусить намагатися звязати своїх членів одною національною солідарністю, якої прикладу не шкода запозичити у найдавнішої недержавної нації — жидівської, — що могла втриматися, не вважаючи на свою нечисленність і страшні переслідування на протязі тисячеліть, не вважаючи навіть на втрату території, завдяки лише отому почуттю солідарности, що вязала її членів та підтримувала в найбільших національних катастрофах. Другий приклад національної солідарности ми знаходимо в італійському фашизмі, що всіх членів нації, деб вони не знаходилися й до яких би кляс не належали (іноді навіть проти їх волі) лучить в один компактний пук — фашо. Італійська **нація,** каже Мусоліні, **є бідна пролетарська нація, що має проти себе могутніх багатих противників. Вона не може собі дозволити на розкоші внутрішньої боротьби, на божевільні витрати страйків, що їх потягають за собою соціяльні конфлікти.** І змістом фашизму є власне намагання знайти таку формулу вирішення соціяльних (не **національних)** конфліктів, які дозволяли би втримання постійної внутрішньої єдности супроти зовнішнього ворога. Таку формулу фашизм знайшов в корпоративізмі. Без корпоративізму, сказав Мусоліні, нема фашизму. Корпоративізм є змістом, істотою фашизму. А зовсім не ті форми, що їх за кордоном звичайно приймають за саму фашистівську істоту.

Форми ці — диктатура й сильний уряд — знаходимо ми й у країнах, що з фашизмом нічого спільного не мають — і в большевицькій Росії, й в санаційній Польщі, й в „найдемократичнішій" Німеччині Брінінґа. І коли я зачуваю, що українська молодь „хворіє" на фашизм, я не певний, чи сей „фашизм" є правдивий чи підроблений. У всякому разі треба відзначити, що фашизм є перш за все націоналізм державний, в котрому певно не все може придатися для політики нації недержавної. В нації недержавній не може знайтися така партія чи особа, що могла би перейняти на себе відповідальність **за цілу політику** недержавної нації й переводилаб її на своє власне ризико, — бо нема **того апарату,** що міг би забезпечити сій особі чи партії певний час на переведення визначеної політики та **визрівання її плодів.** В недержавній нації натурально кишить від провокаторів і шпіонів, в недержавній нації натурально панує атмосфера недовіря, і лише політика широкої громадськости та особистої самопосвяти забезпечує відповідальним чинникам підтримку широких мас і признання їх права репрезентувати національні ідеали.

Евген Онацький.

КИТАЙСЬКІ ПРИПОВІДКИ.

Нема голки з двома гострими кінцями.

Золото пробуємо вогнем, людину золотом.

Язик, це гострий меч, який вбиває, хоч не пускає крови.

Жабі з калюжі не говори про воду з океану.

Вимітай сніг зпід власного порога.

Хто бачив мало, того дивує багато.

Не роби тіста в філіжанці від чаю.

Не ввесь язик міститься в книгах, не всі думки в язиці.

Більше є простих дерев, ніж людей.

Ті, що не закоштували найбільшої горечі життя, не зуміють ніколи оцінити найсолодшої солодости життя.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

A UKRAINIAN TRIBUTE.

The Ukrainians of Baltimore will pay their tribute to the memory of George Washington tomorrow at the Alcazar, where they will hold a festival with songs and dances of their fatherland along with other features adaptable to the Washington Bicentennianl year.

George Washington, the leader of a nation founded in a remote region, became a world hero as well as the Father of His Country, because of the example he set of disinterested patriotism. His fame was sung, even before his death, in almost every civilized land on the globe. He thus became a connecting link between the many races who peopled America.

Our adopted citizens of Ukrainian blood have something in common with Americans of older date in their veneration of Washington, and thus have a good starting point for the growth of their patriotic devotion to their new land.

(The Baltimore News, Monday, May 2, 1932).

Драма на „свяченім".

— А ви відкіля взялися на тім „свяченім"?

— Господиня, ця годована гуска, запросила ввесь бриджений клюб, щоби почванитися, які то в них богаті свята. Та я тут не знаю нікого. Напримір, не знаєте, пані, що то за старий йолуп, що там стоїть під стіною, а пяний, наче ніч?

— Ха, ха, ха, таж це господар дому!

— Що пані кажуть?!

— Так, чоловік тієї годованої гуски, як ви назвали її.

— То ви, пані, знаєте тих людей ближче?

— Так, бо я їх дочка...

— А то раз! Якжеж мені прикро! Щож мені тепер робити. Не лишається мені нічого іншого, як...

— Як?

— Як просити, щоби ви, пані, схотіли бути моєю жінкою. Тоді бодай все останеться при родині.

Карло Чапек.

ЗБІРКА ПОЧТОВИХ МАРОК

— Це свята правда, — сказав старий пан Карась. — Колиб чоловік бабрався в свойому минулому, знайшов би, що в ньому є доволі матерії на зовсім інше життя. Раз... чи з помилки чи з нахилу... вибрав собі лише одну з них і жиє з нею аж до кінця. Та найгірше, що те друге, те можливе життя не є таке зовсім мертве. А часом станеться, що в ньому відчуєш біль, як у відрізаній нозі.

Коли я був може десятьлітнім хлопцем, став я збирати марки. Батько нерадо дивився на це. Думав, що я наслідком того буду, зле вчитися. Та я мав товарища Альойза Чепельку. З ним віддавався я тій філятелістичній пристрасти. Той Льойзик був сином катеринкаря, такий розчіхраний хлопець, лице вкрите веснянками, подрапаний наче горобець. Та я любив його, як можу лише любити приятелеві діти. Слухайте, я старий чоловік; я мав жінку й діти, та скажу вам, що ніяке людське почування не є таке гарне, як приязнь. Та до того людина є здібна лише, поки молода. Потім якось так затвердне та стане самолюбом. Така приязнь випливає лише з одушевлення та подиву, з надміру життя, багацтва та достатку почування. Маєщ того стільки, що мусиш дарувати комусь. Мій батько був нотарем, головою місцевих товариств, дуже поважаний та солідний чоловік. Я полюбив Льойзика, хоч його батько був катиринкарем, а мати обдертою прачкою. Я того Льойзика поважав і обожав, тому, що був меткіший від мене, що був такий самостійний та сміливий наче щур і що мав на носі веснянки та що кидав каміння лівою рукою — я вже навіть не знаю, що все я таке на ньому любив. Та це напевно була найбільша любов у мойому житті.

Так цей Льойзик був моїм довіреним, як я став збирати марки. Тут хтось сказав, що лише мущини мають змисл для збірок. Це правда. Ґадаю, що то останки або гін із тих часів, коли кожен мущина робив собі збірку голов ворогів, здобутої зброї, ведмежих шкір, оленячих рогів і взагалі всього, що міг здобути. Та така збірка марок це не лише власність, це вічні пригоди. Чоловік якось так дріжучи доторкається шматочків тієї далекої країни, скажімо Бгутану, Болівії або Рога Доброї Надії. Попросту має з тими чужими країнами щось наче особисті та довірочні взаємини. Отже в тім збиранні марок є такий мотив подорожування та плавання по морі тай взагалі тих мужеських світових пригод. Це наче в тих хрестоносних походах.

Як я вже сказав, мойому батькови це не сподобалося. Батьки звичайно нерадо дивляться, коли їх сини роблять щось іншого ніж вони самі. Пані, я був би для моїх синів також такий. Це батьківство то взагалі мішане почування. Є в ньому велика любов, одначе також недовіря, ворогування, чи як би там сказати. Чим більше чоловік любить свою дитину, тимбільше є в ньому того другого почування. Так то я мусів із тією моєю збіркою марок ховатися на стриху, щоби мене батько не приловив. На стриху була стара скриня від муки, то ми там залазили наче дві миші та показували собі марки: Диви, це Голяндія, це Єгипет, це Сверіґе або Швеція. А що ми з тими скарбами так мусіли ховатися, то в цьому було щось аж грішно гарного. Як я вмів придбати собі ці марки, це була інша пригода: я ходив по знаних і незнаних родинах і просив, щоби мені позволили відліпити марки з їх старих листів. То тут то там мали десь на стриху або в бюрку повні шуфляди старих паперів. Були то мої найщасливші години, коли я сидів на землі та перешукував ті запорошені стирти паперів і шукав на них якоїсь марки, якої я досі не мав. Я дурень не збирав також дуплікатів. Колиж пригодилося, що я знайшов стару Льомбардію або якусь із німецьких державок чи вільних міст, то відчував просто люту радість — кожде безмежне щастя так любо болить. Тимчасом на мене на дворі ждав Льойзик. Колиж я вкінці виліз, я зараз у дверях шептав: Льойзо, Льойзику, там був один Ґановер! — Маєш його? — Маю! — І ми вже гнали з тією добичею додому, до нашої скрині.

У нас були всякі текстильні фабрики, юти, перкалю, картуну та ріжних бавовняних виробів. Ті матерії роблять у нас також спеціяльно для кольорових племен усього світа. То мені там позволили шукати марок у кошах на папір. Це був мій найбогатший терен. Там вам знайшовся і Сіям і Південна Африка, Китай, Ліберія, Афґаністан, Борнео, Бразилія, Нова Зеляндія, Індії, Конґо — я не знаю, чи вам уже самі ці назви звучать якось так таємно, наче тужно. Боже, ця радість, ця страшна радість, коли я знайшов напримір марку із Стрейтс Сетлементс, — або Корею! Непаль! Нову Ґвінею! Сієра Леоне, Мадаґаскар! Чуєте, таке враження може зрозуміти лише мисливець або шукач скарбів або археольоґ, який переводить розкопки. Шукати та знайти, це найбільше напруження та заспокоєння, яке життя може дати людині. Кожен чоловік мав би що шукати; коли не марок, то правди або папортного цвіту або бодай камінної стрілки й урни.

Так, це найгарніші літа в мойому житті, це приятелювання з Льойзиком і збирання марок. Потім я занедужав на красуху, то Льойзика до мене не пускали. Хіба, що він ставав у нас на сходах і свистав, щоби я його почув. Раз на мене не вважали чи щось. Словом, я вискочив з ліжка і шусть на стрих подивитися на мої марки. Я був так зіслаб, що ледви підвів віко тієї скрині. Одначе скриня була порожна. Скриночки з марками не було.

Я вам того болю та жаху не всилі зобразити. Ґадаю, що я стояв там наче закаменілий; я не міг навіть плакати, так мене стиснуло за горло. Передовсім було страшне, що мої марки, моя найбільша радість, пропали. Та ще страшніше було, що мені їх напевно вкрав Льойзик, мій одинокий приятель, за той час, як я лежав хорий. Це був удар, розчарування, розпука, жаль — слухайте, це страшне, що така дитина може пережити. Як я з того стриху зійшов, того вже не знаю. Та потім я знову лежав у великій горячці й у ясніших хвилинах розпучливо роздумував. Батькови ні теті я того не сказав — матери я вже не мав. Я знав, що вони мене взагалі не розуміють і тим якось відчужився від них. Від того часу я вже сторонив від них, не мав до них діточого привязання. Льойзикова зрада то була для мене смертельна рана. Було то для мене перше та найбільше розчарування до людини. Прошак, говорив я, Льозайчик прошак і тому краде. Це мені приключилося тому, що я приставав з прошаком. Це мене загартувало. Від того часу став я робити ріжницю між людьми, втратив суспільну невинність. Одначе тоді я ще не знав, як це мною глибоко потрясло та як це все в мені заломилося.

Коли я видужав з горячки, я видужав теж і з того жалю над утратою збірки марок. Лише ще мене боліло серце, коли я бачив, що Льойзик має тепер нових товаришів. Колиж він забіг до мене, трохи збентежений після такого довгого часу, я сказав йому сухо, наче мущина: „Забирайся, я з тобою не говорю". Льойзик почервонів, а за хвилинку сказав: „Хай буде". І від того часу мене так завзято та по пролетарськи ненавидів.

Така то була пригода, що мала вплив на все моє життя, на мій вибір життевий, як тут сказав би пан Павлюс. Я сказав би, світ утратив для мене свою святість. Я втратив довіря до людей. Я навчився ненавидіти та погорджувати. Я вже ніколи не мав приятеля. Колиж я став доростати, то став вмовляти в себе, що я сам, що нікого не потребую та нікому нічого не дарую. Потім я переконався, що мене ніхто не любить. Я пояснював собі це так, що я сам погорджую любовю та що нічого не роблю собі з усякої сентиментальности. А так я став гордим, честилюбним, дбалим про себе, педантичним і взагалі коректним чоловіком. Я був лихий і твердий для підчинених. Оженився без любови, дітей виховував у дисципліні та страху, а пильністю і свідомістю здобув немалі заслуги. То було моє життя, моє все життя. Я не дивився на ніщо, лише на те, що є моїм обовязком. А коли засну в Бозі, то це буде й у газетах, який я заслужений робітник і зразковий характер. Та колиб люди знали, скільки в цьому самоти, недовіря та закостенілости...

Тому три роки мені вмерла жінка. Я того не сказав ані собі ані іншим, та мені було страшно сумно. І з такого туску я винишпорив усякі родинні памятки, що лишилися по батькови й неньці: фотоґрафії, листи, мої старі шкільні зшитки — то мене аж у горлі стиснуло, коли я побачив, як дбайливо мій строгий батько їх складав і ховав. Думаю, що таки любив мене. Була того на стриху повна скриня. На дні одної шуфляди була скриночка, запечатана печатками мого батька. Колиж я її отворив, знайшов у ній цю збірку марок, яку я собі складав тому пятьдесять літ.

Я вам не буду нічого скривати: я залився сльозами, а цю скриночку я відніс до кімнати, наче який скарб. Ось так то воно було тоді: як я тоді був хорий, хтось цю мою збірку знайшов, а батько її сконфіскував, щоби я через неї не занедбував науки! Не повинен був робити того. Та і в тому була така його строга дбайливість і любов. Не знаю, та

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Шевченкове свято.

Заходом Українського Хору ім. М. Лисенка при укр. прав. церкві і Злучених Товариств влаштовано Концерт – Свято Шевченка. Панахиду за душу генія відправив о. К. Кирстюк. Вечером публика заповнила галю і свято розпочато вступним словом, яке виголосив п. П. Гайва. Потім хор відспівав „Заповіт", який публика вислухала стоячи. Хором проводив о. К. Кирстюк, котрий причинився богато до успіху хору, вкладаючи мозольну працю в обрібку сирого матеріялу. Співи випали дуже гарно. Деклямували: пані Денис і пані М. Процайова й О. Рихлик. Сольо відспівали: п. О. Блажкевич і п. В. Мельник при акомпаніяменті панни І. Чучман. Панна Любка Паньків відіграла на пяні „Ой у лузі" і „Гайдамаки". Це талановита і многонадійна учениця, якій усміхається ширше артистичне поле.

Панна Л. Паньків акомпаніювала до всіх пісень на концерті. – Реферат про творчість і значіння Т. Шевченка виголосив о. К. Кирстюк.

У своїй добре обдуманій і гарно виголошеній промові о. Кирстюк пригадав між іншим ті слова протоерея Мацкевича, що їх виголошено над гробом Шевченка:

„Минуть віки і далекі покоління дітей України побачать і пізнають, хто був Тарас Шевченко! Бажав Ти, Брате, жити в Каневі, — то і живи до кінця віку! А Ти, Україно, шануй наше місто, бо в нас покояться кости Тараса Шевченка. Тут на найвищій горі Дніпровій лежатиме прах його, і як на горі Голгофті видно було хрест Господень із цілого Єрусалиму і Юдеї, таксамо видно буде хрест Його і по цей, і по той бік нашого славного Дніпра!"

Ми належимо, говорив о. Кирстюк, до нащадків тих дітей України, які в 1861 році оплакували втрату найбільшого сина України. Чи пізнали ми, хто є Тарас Шевченко? А коли скажемо: так, то чим це докажемо? Чи щорічними святкуваннями Його памяти, чи концертами в Його честь, деклямаціями і промовами?...

Коли хочемо вірно оцінити Тараса Шевченка, говорив далі о. Кирстюк, то мусимо взяти на увагу не лише те, що дав нам його розум, але і те, що дало нам його життд, яке відповідало його шляхотним ідеям, яке було виявленням його високих ідей. Тоді побачимо, що Тарас Шевченко є нашим націонаяльним героєм, бо він положив своє життя за ту правду, яку оспівував і за яку боровся.

По тім гарнім рефераті, який годі передати в цілости, слідували композиції Гайворонського, Стеценка і інших. З кінцевим словом виступив професор університету, д-р А. Грановський, котрий звернув увагу присутних на се, як це гарно і величаво святкує громада свято незабутнього Кобзаря. Бесідник апелював до присутних, щоби сей епохальний концерт Тараса був зворотною точкою в житті мінеапольської України, та щоби вона на будуче у всіх народніх справах виступала як одна сімя, бо в злуці і згоді ми встоїмось, а поділені і розпорошені, пропадемо. Свято закінчено відспіванням національного гимну. Учасники концерту розійшлись домів, піднесені на дусі і вдоволені тим, що бачили і чули. Дохід з концерту призначено для „Рідної Школи" в рідним краю.

Микола Вдовець.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ.

Сиракюз, Н. И. — Плугатор. Ви хотіли, щоб вмістити Ваш допис **без змін,** тому він і не вміщений. Ви навіть самі не підписуєте правдивим іменем свого допису, а хочете, щоб редакція за те „без змін" брала на себе відповідальність.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Зі стрілецьких хрестин на УВО.

Дня 28. лютого відбулося хрещення Евгена, сина Анни й Петра Мельників. О. І. Савчук, парох української православної церкви, згадав горячими словами, що батько молодого Евгена був один з тих, котрі боролися за волю України, бо брав участь у боротьбі нашого народу. Тому о. І. Савчук закликав гостей скласти пожертву на допомогу тим, що тепер в Рідним Краю далі провадять боротьбу з ворогами українського народу.

Гості на цей заклик зложили $20 на боєвий фонд.

Гроші передано на руки касієра Тов. ім. Ю. Головінського, Організації Державного Відродження України, відділ ч. 12., для пересилки до краю через Обєднання.

Гість.

ГАРВІЙ, ІЛЛ.

Збірка на українських інвалідів і Рідну Школу.

Близько тисяча інвалідів У. Г. А. чекає на традиційну поміч листопадової збірки з заграниці, бо на рідній землі, за котру вони боролися, заборонено збірку перепроваджувати. Українське громадянство не забуває останків своєї геройської армії, котра в листопаді 1918 році стиснула у змученій долоні холодного кріса і пішла ще раз на стрічу своєї долі та в тій хуртовині склала на жертвеннику все, що найкращого мала.

Тепер велику працю підняла Рідна Школа на Західній Україні. Школа потребує конечної помочі від українського громадянства, бо Рідна Школа виховає нам тих, котрі підуть до боротьби за поневолений нарід і завершать діло, котре започаткувала Українська Галицька Армія першого листопада 1918 року. Збірку на ці цілі перепроваджено.

Жертвували: І. Миленький $5; А. Кохановський (з Шикаго) $2; по $1: Г. Білецький, А. Хомич, П. Кулиняк, М. Гуцул, А. Миленький (усі з Шикаго); по 50 ц.: Т. Подола (з Шикаго) і Н. Н.

Загальна сума виносить 13 долярів, з котрої призначується $6.50 на українських інвалідів, а $6.50 на Рідну Школу в краю. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Іван Миленький.

На розводовім процесі.

— Чомуж ви кинули чоловікови в лице філіжанкою?

— Пане судде, я хотіла йому післати поцілунок, а забула, що саме мала в руці філіжанку з кавою.

Погане мешкання.

— Подумай, хоче чотириста долярів місячно за дві кімнати з кухнею в партері!

— І то без ліфту!!

—o—

— Щож сталося би, колиб ліфт нараз урвався й упав на діл — спитала якась журлива жінка, коли ліфт був на висоті 14-го поверха.

— Борони Боже! — скрикнув ліфтбой — тоді я втратив би заняття!

У запальчивости.

Мати: Коли ти, Ірко, вернулася до дому?

Дочка: По 12-тій в ночі.

Мати: Танцювати до 12-тої! Як я мала стільки літ, що ти, то мусіла вже в 9-тій годині йти спати!

Дочка: А, то ви мусіли мати комічну маму!

Мати (сердита): Мовчи! зухвале сотворіння! Моя мати була далеко ліпша ніж твоя!

—o—

мені стало жалко і його і себе.

І я тепер зрозумів: Так Льойзик мені тих марок не вкрав! Ісусе Христе, як я скривдив його! І я знову побачив переді мною того вкритого веснянками, подряпаного вуличника — Бог знає, що з ним сталося, чи ще жиє! Мені було так тяжко й соромно, коли я роздумував над тим усім. Через те одиноке несправедливе підозріння я втратив одинокого товариша; через те, я втратив моє дитинство. Тому то я став погорджувати бідним; тому я був зарозумілий; тому я вже не буду привязаний до нікого. Тому все життя не міг я глянути на почтову марку без відрази та нехіті. Тому я ніколи не писав до моєї судженої та жінки, а скривав це перед ними так, що я вищий понад чуттєві розщедрювання. Мояж жінка на цьому терпіла. Тому то я був такий затверділий і самітний. Тому лише, лише тому зробив я таку карієру та так зразково виконував мої обовязки.

Я бачив знову все моє життя. Нераз воно здавалося мені пусте та безсильне. Таж я міг жити зовсім інакше, прийшло мені на думку. Колиб це не було сталося — в мені було стільки одушевлення, авантюрности, любови, лицарства, уяви та довіря, таких річей дивних і неусмирених — Боже, таж я міг бути чимнебудь іншим, мандрівником або актором або вояком! Таж я міг любити людей, пити з ними, розуміти їх; і не знаю, що ще! Мені здавалося, начеб у мені розтаяв лід. Я перебирав марку за маркою. Були там усякі, Льомбардія, Куба, Сіям, Гановер, Нікараґва, Филипини, всі ті країни, до яких я тоді хотів їхати, а яких тепер уже не побачу. На кождій тій марці було чогось потрохи, що могло статися, а що не сталося. Я над ними пересидів усю ніч і розглядав моє життя. Я бачив, що то було якесь чуже, штучне та не надзвичайне життя та що моє справжнє життя взагалі не сталося дійсністю.— Пан Карась махнув рукою. — Коли так собі подумаю, відчуваю, чим усім я міг бути — та як я скривдив того Льойзика.

Отець Вовес, що слухав цього оповідання, дуже посумнів і розжалобився. Найправдоподібніше пригадав собі щось із свого життя. — Пане Карась, — сказав — ви над тим навіть не думайте. Що вже сталося, це вже пропало, не дасться зачати наново.

—Не дасться, — зітхнув Карась і трохи зачервонівся. Та знаете, принайменше ту збірку я знову став збирати!

Передбачуюча чесність.

Бос (до помічника): То гарно, що ви віддаєте мені гроші, які я загубив. Одначе я згубив в одному стодоляровому банкноті, а ви даєте мені дрібними.

Помічник: Бо я, прошу пана директора, зміняв їх заздалегідь, щоби пан директор могли дати мені „знайзного".

Михайло Зощенко.

НИКИФОР ІВАНОВИЧ НЕ ЗНАЄ САМ СЕБЕ

Підчас революції Никифор Іванович не мав слабих нервів. Свічка не горить — то мусимо жертвувати для революції. Одяг подертий — це звичайна поява, коли людина бореться за ідею. Жолудок порожний— музика, яка грає тим усім, які мають голови повні, музика, щоправда, трохи остогидна, неприємна, та, вкінці що це в порівнянні з побідою ідеї? Дрібнички, до яких чоловік мусить навикнути, коли бореться за якусь ідею, ідейку. Надія була більша від його нужди.

А роки минали наче дні. Тяжкі роки боротьби, в яких Никифор Іванович, званий Сметенко, посмирнів як службовець. Перед революцією мав трикімнатне мешкання, потім помістився в мешканні з двома кімнатами. Тепер уже навіть думає, що він із жінкою та трома дітьми міг би жити в одній кімнаті з пристойною кухнею. І так це все був люксус. Навіщо йому три кімнати? Саме, що нінащо не придатні. І Никифор Іванович шукає вже днями й місяцями мешкання з одною кімнатою, та ніяк не може знайти його. Заняті, наче твердині. Рідкі, наче добрі люди.

—І сьогодні нема нічого.

—Любий Никифоре, піди знову завтра.

І Никифор ходив по Москві, ходив і нічого не знайшов. Зайшов до партійної орґанізації. Розповів приятелям своє незавидне положення. Один приятель орурювався проти великих платень комісарів, другий здвигнув плечима, третій безжурно курив якесь чорне циґаро.

Пішов до редакції одного партійного часопису, передав статейку про тяжке положення службовця, домагався підвишки платні, та як лише вийшов із редакції, його статейка спалахкотіла в редакційній печі.

Варвара, його жінка, не була в хаті, як він прийшов. Трохи пізніше вона вернулася з кількома копійками в руці.

—Я випросила, каже, Никифоре. Піди, купи дітям шматок хліба.

—Це замало, дорогенька, замало. Хліб подорожів.

Никифор думав, що йому почати. Всього вже пробував і все дарма.

—Жінко, сказав він, ти погано господариш. 1,590 рублів, і ми не можемо дати собі ради! Це неможливе! Відтепер я вестиму домашню господарку! Жінки ні дочого.

І як лише дістав платню, сів Никифор, узяв своїх 1,590 рублів, розпрістер їх по столі, взяв клаптик паперу та став рахувати.

—Насамперед, дядьку Никифоре, говорив сам до себе, відрахуй хату: дві кімнати та кухня (проклята хата з двома кімнатами, чому мені не дадуть хати з одною кімнатою!) 800 рублів. Добре, запишемо: вісімсот рублів. Остається ще, мій дядечку, 790 рублів. Сума, мій любий! Сума!

Дальше, 50 рублів податку на переведення пятилітки! Запишім: 50 рублів. Остається все ще 740 рублів! На коні ми!... Дальше... 100 рублів мешканевої такси! Сто рублів! — Піт став литися йому по лиці.

—Отже, 100 рублів. Пиши їх! Отже остається 640 рублів. Гм... гм...

—Потім добровільна позичка на Дніпрельстан 40 рублів. Запиши, 40 рублів на Дніпрельстан. Остається рівно 600 рублів. Чорт узяв і Дніпрельстан!

—Дальше, жінко! Я більше не пригадую собі!

—Трицять рублів на здоровний фонд! Запиши!

— Тихо будь, замовчи! Який здоровний фонд! Таж ми... здорові! Отже, трицять рублів на здоровний фонд. Лишається 570 рублів!

—Скорше, Никифоре, а то зараз станугь злазитися інкасенти! Пиши скорше! Шістьдесять рублів за трамваєві карти

—Трицять рублів за...

—Шістьдесять рублів!

—Пятьдесять рублів...

—Шістьдесять рублів, чи ти чув?

—Шістьдесять рублів... Остається 510. Більше мабуть нема нічого?

—Шістьдесять рублів за світло!

—Так, світло, шістьдесять рублів. Побий всі лямпи! І за революції жили ми без світла! Скільки лишається. Гм... так... 450 рублів!

—Двіста рублів шкільної такси!

—Двіста рублів шкільної такси! Остається двіста пятьдесять рублів! Самособою! Відбери дітей зі школи! Що там робитимуть. Мій прадід не ходив до школи!

—Трицять рублів за воду!

—Трицять рублів за воду! О, жінко, ми забагато купаємося! Навіщо стільки води? Алеж розуміється! поодбивай всі крани в хаті! Дощівку, моя дорогенька, дощівку! Став посудину на вікно, злови трохи води, тай вари, скільки завгодно! Насамперед, воду перекресли! Так на воді та на дітях заощадимо двіста трицять рублів! Дальше!

—Шістьдесять рублів для вдержування доріг...

—Шістьдесять рублів за вдер... Ах! Певно! Порозвалювати дороги!

—Таж розстріляли би!

—Так, правду кажеш, хай дороги лишаться! На цьому годі щадити! Дальше!

—Сто рублів за евентуальне зужиткування вина, горівки та папіросок!

—Та деж я куплю вино, горівку й папіроски?

—Не мусиш купити, одначе таксу мусиш платити!

— Б-р-р! Остається двацять рублів!

—Сорок рублів за виконування свого звання, так званий робітничий податок!

—Досить! Досить! Збожеволію! Досі мінус 20 рублів!

—Дальше!

—Нічого дальше! Я сказав тобі — нічого дальше! Не дам і того! Хата, пиши зеро! Податок, зеро! Пятилітка, зеро! Вбю того, хто мені перший прийде за грішми. Такси за контракт, за хату зеро! Здоровний фонд, зеро! Пиши, зеро! Все, зеро! Це я зробив! Я, я, я головою, я... я... Ні...

Стук, стук!

—Чинш, прошу!

—Який чинш?

—За вашу хату.

—Пиши: зеро; Геть із моїх дверей! Ви помилилися! Я заплатив чинш!

—Даруйте, Никифоре Івановичу, вісімсот рублів!

—Я не є Никифор Іванович! Не є, чи ви чули! Геть!

* * *

Стук, стук!

—Назад! Не приймаю нікого!

—Здоровний фонд!

—Ми вже заплатили!

—Никифоре Івановичу.

—Я не є ніякий Никифор Іванович!

* * *

За пів години Никифор Іванович був у заведенню для божевільних.

—o—

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

PRESS REVIEW.

April 13, 1932.

Some time ago the Ukrainian Bureau in London issued a News Review of the English Press dealing with the Ukrainian Question for the months of December 1931 and January 1932.

The following summary deals with the attention which the English Press has given to the Ukrainian Question during the months of February and March 1932.

This attention is divided into two parts, one deals exclusively with the Ukrainian Minority Question under Poland and the other with Ukraine under Soviet. The interest in the latter is rapidly increasing as may be seen from the number of articles and news items that have appeared.

UKRAINIANS UNDER POLAND.

February 1st: **"Manchester Guardian"** (Welsh Edition). "Ukrainian Grievances" — Lord Cecil's Plea for Wider Report.

February 1st: **"Manchester Guardian."** "Poland Found Guilty" — Treatment of Minorities — League Verdict — Mild Report Adopted Unanimously.

February 2nd: **"New Statesman and Nation."** News Item commenting on the decision of the League Council.

February 5th: **"Manchester Guardian Weekly."** (1) "The League and Poland" and (2) "Poland Found Guilty" — Mild Report Adopted by League.

February 6th: **"Northern Evening Despatch."** "Ukrainian and Pole" — The Reign of Terror in Eastern Galicia.

February 6th: **"Belfast Telegraph."** "Trouble in Polish Ukraine."

February 9th: **"Evening Advertiser."** "Ukrainian and Pole" — The Reign of Terror in Eastern Galicia.

February 10th: **"Nottingham Journal and Express."** "Ukrainian and Pole." The reign of Terror in Eastern Galicia.

February 11th: **"Manchester Guardian."** Ukrainian Appeal to League" — Concession to Urgency.

February 11th **"Morning Post."** "War Graves Desecrated."

February 12th: **Manchester Guardian Weekly".** "Ukrainian Appeal to League" — Concession to Urgency.

February 15th: **"Manchester Guardian."** "The Polish Census" — Alleged Irregularities Denied.

February 15th: **"Manchester Guardian."** "Ukrainians killed in Police Siege" — Meeting-Place Raided.

February 15th: **News Chronicle."** "Ukrainian Plot"— Secret Recrutting in Poland.

February 17th: **"Manchester Guardian."** The Polish Census" — A Point of Language.

February 20th: **"Cheshire Daily Echo."** "League of Nations and Poland."

February 20th: **"Manchester Guardian."** "The Polish Census"

February 24th: **"Manchester Guardian."** The Polish Census" — Ukrainian and Ruthenian.

March 1st: **"Manchester Guardian."** "The Polish Census."

March 23rd: **"Morning Post."** "Political Police Chief Shot"— Tension in Polish Ukraine.

—o—

UKRAINIANS UNDER SOVIET.

(Ukraine under Soviet was not mentioned in the English Press during February).

March 1st: **"Times."** "Soviet Grain Campaign" — Opposition in Ukraine.

March 2nd: **"Deily Telegraph."** "News Item on Shooting of Ukrainians on the Dniester."

March 5th: **"Daily Telegraph."** "Fleeing from Russia" — Peasants Massacred.

March 6th: **"Sunday Express."** "Viking Graves in Ukraine" — Wives buried beside Warriors.

March 7th: **"Morning Post."** "Harvest of Damped Russian Wheat." — Soviets now faced with Serious Shortage.

March 7th: **"Financial Times."** News Item on the Shortage of Grain.

March 7th: **"Liverpool Post and Mercury."** "Russian Wheat Shortage Threatened."

March 10th: **"Daily Telegraph."** "Russian Peasants Burn Grain" — Supplies to distressed areas held up.

March 20th: **"Sunday Times."** "Ukraine and the Soviet" — Peasants resent Moscow Decrees. — Cereal Collection a Failure.

March 22nd: **"Morning Post."** "Fifty People killed by Soviet Agents."

March 22nd: **"Morning Post."** "Soviets Financial Plight" — Workers paid with worthless Paper — Compelled to Barter — then prosecuted — Ruses to secure Foreign Money.

March 22nd: **"Morning Post."** "Food Queues Grow" — Russians cry for bread and get cosmetics.

March 23rd: **"Oxford Mail."** "How long will the Soviet Union last?" — Old Question revived by Movements for Ukrainian Independence.

March 23rd: **"Times."** "Extensive Floods in the Kuban"— 20,000 Collective Farms under Water.

March 24th: **"Yorkshire Observer."** "The Future of Soviet Russia" — Ukrainian Aspirations and their Effects.

March 26th: **"Irish Independence Weekly."** "Ukraine's Defiance of Soviet."

March 26th: **"Express and Echo"** (Exeter). "Soviet Russia" — Her Pressing Problem in the Ukraine. — Independence Demanded.

March 26th: **"Manchester Guardian."** "Electrification in Russia" — Dnieper Station Almost Completed — Theree More Planned.

March 30th: **"Times."** "Soviet Food Campaign" — New Instructions to Peasants.

March 31st: **"Morning Post."** "Russian Brutality."

March 31st: **"Lloyds Bank Limited Monthly Review."** "The Ukrainian Problem."

(Ukrainian Bureau, London).

—o—

Looking for the Saviour.

Looking for the Saviour
In the dawning light;
Looking for the Master
After weary night;
Seeking in the sepulchre
Where his body lay,
Hearts that dearly loved Him
Sought for Him that day.

Looking for the Saviour,
Angels welkomed them,
Gave them joyous message
For the sons of men;
Glorious heavenly figures
Waited in the tomb,
But the Master's presence
Lighted not the gloom.

Looking for the Saviour;
Lo, He met His own.
At the word, "Mary,"
All her grief was flown;
Prostrate in devotion
At his feet she knelt;
Greater joys than hers
Was surely never felt.

Looking for the Master
Through the weary years,
Oft we fail to see Him
Through our blinding tears,
But He stands beside us,
Waiting still to bless,
And His one word spoken
Seals our happiness.

Mike Sherbaniuk.

THE FUTURE OF SOVIET RUSSIA.

Ukrainian Aspriations and Their Effects.

By Mark Howley.

Soviet Russia may not last a great deal longer. That has been said before, but is said now with more force than ever. It is faced with two problems of overwhelming importance — one bearing closely upon the other.

The first is the evident failure of the Five-Year Plan, especially in the Ukraine Republic, which she forced into the Union in 1919. The other is the ever-growing difficulty in face of the strong movements for Ukrainian independence, which is causing growing concern to Stalin.

This movement is developing so rapidly, and rightly is regarded as of such financial and economic importance, and would have such inevitable repercussions in Great Britain and some of the Dominions, that it forms the subject of a long and carefully-worded article in the current issue of the "Lloyds Bank Monthly Review." This produces the impression that a crisis cannot be long avoided. The end of the Soviet Russia, as we now know it, will then be inevitable.

Before discussing why this is likely it should be pointed out that the Ukraine is the vast granary of Central Europe, and that upon her supplies Soviet Russia has for 13 years largely depended. But for many months reports have been trickling through regarding the shortage of suplies, due in part to the failure of last season's crops, but also to the disinclination of the peasants to cultivate the soil, and of disturbances which, because they have been unable to cope with them, have greatly alarmed the Soviet officials.

Upon these reports the "Lloyds Review" article throws a good deal of light. It points out that since the Soviet Union destroyed the peasants' rights in land and established large scale communal farms, Moscow has been compelled, in face of Ukrainian opposition, so to modify the Communist system that the peasants have now what amounts virtually to communal control of the soil.

"The latest decree of Stalin, published recently," says the writer, "is a further proof that he realises first the great danger of uprising among the peasantsry, especially in Ukraine, and, secondly, the danger of growing discontent in the Red Army, which is composed to the extent of 85 per cent. of peasants.

"Owing to the opposition of the peasantry to the collectivisation system of the Soviets, all the plans of collecting cereals for the Soviet Government have to a large extent been a failure. According to the official statement of the Soviet statisticians for 1931 the Ukraine actually collected only 53 per cent. of the amount imposed to be collected. The rest of Russia in the Soviet Union completed 80 per cent. of the alloted programme."

A Confession.

The article proceeds to discuss the economic importance of the country, pointing out that it covers 400,000 square miles; that its population totals over 30,000,000; that, apart from its rich grain-growing lands, it possesses enormous resources in coal (including athracite), iron ore and salt, and more than 190 sugar beet factories, and that it may be, in fact, regarded as a self-contained unit with many potentialities for developing its own industries and its import and export trades.

Then it shows how the Soviet, on its own confession, has shockingly mismanaged this rich territory, quoting the official Soviet directory thus:—

"The essential fault of all Soviet projects in the Ukraine, and plans of factories and works, lies in the fact that we never trouble to study, understand, and analyse the historic traditions of the Ukraine."

Growing impatience now amounting to open revolt on the part of the Ukrainians has been stimulated not merely by the suppression of those traditions but by the people's consciousness that it is capable of infinite development and prosperity under its own regime. Even in the war days, when for seven golden months during 1918 it enjoyed independence, it exported goods to the value of £81,000,000, while its imports for the same period totalled £52,000,000.

The Ukraine free and unfettered would be not only a great producer of raw materials but a considerable purchaser of manufactured and other goods, especially agricultural machinery and seeds. On the other hand, she would become a serious competitor in the European markets and of countries such as Canada, the Argentine, Rumania, and Hungary, for when the Ukraine was cut off from her European markets, first by war and then by revolution, her place was taken first by Canada and then by the Argentine, and after the war by Rumania and Hungary.

But the Ukraine would buy from these countries such goods as Rumanian naphtha, Argentine coffee, and Canadian and British agricultural machinery for use not only on the large estates but by the peasant farmers as well. Its people prefer Canadian machinery because this is made for farmers cultivating on lines similar to the Ukrainian farmers, and also because the Canadian climate and soil have much in common with those of the Ukraine. Thus a good deal more even than the future of Soviet Russia is bound up with the future of the Ukraine.

Stalin and his confederates know that they cannot administer the country. They know that they cannot hope to hold it long by force. They will try to do so as long as possible because of the disastrous effect which separation must have upon the rest of the Union. But every competent observer sees that the day of reckoning is not very far away.

(Yorkshire Observer, March 24, 1932).

ХОТІЛАБ Я ЛАСТІВКОЮ БУТИ.

Ластівкою хтілаб
Я світом літати,
Що весни з вирею
В рідний край вертати.

Гніздочкоб я звила
Під стріхов хатини,
Кругом би літала
Що рана, що днини.

По полях зелених,
Де сонечко гріє,
Там нива збіжами
Й травами леліє.

І по сіножатях,
Де трави шовкові,
Квітонки дрібненькі,
Красками чудові.

Там в промінях сонця
Я би все купалась,
У водах хрустальних
Себеб оглядала.

Слухалаб я жаб тих,
Що в річці рохкочуть,
І бузьків по млаках,
Як бродять, клекочуть.

І тих чорних круків,
Що крячуть і крячуть,
І кань тих пискливих,
Як за дощем плачуть.

Так би я буяла
І так би літала,
Чарами піль рідних
Себеб упивала.

До гніздочка ввечір
Я би прилетіла,
В віконце зпід стріхи
До хатиб гляділа.

Як мати дитині
До сну там співає,
Бабуня молитву
Зтиха відмовляє.

Як дідуньо люльку
Закурити хоче,
Онукам маленьким
Казочку шепоче.

І так без упину
Слухалаб, гляділа,
Аж поки природа
Усяб заніміла.

Так би я хотіла
Пташкою літати,
Що весни з чужини
В рідний край вертати.

Анастасія Рибакова.

В ОБІЙМАХ ГОЛОДУ.

(Лист з Великої України).

На адресу одного нашого громадянина надійшов з Великої України лист, у якому його брат описує відносини на Великій Україні. Автор листа Галичанин, бувший старшина У. Г. А., жиє в одному з сіл східного Поділля.

Виймаємо з листа найцікавіше.

...„Тепер я вже півроку не отримую ні пайки хліба, ні якоїсь жмінки муки до привар-ку чи крупи чи олію. Купую з великим трудом, що ще деколи вдасться, за страшно великі гроші. Маю ще зо дві чвертки картоплі, але вже третю ніч не сплю; сиджу з сокирою в руках.. Бо скрізь по селі один другому з землі вириває, а то і в день у хату підуть та заберуть. Голод страшний. Народ виїздить, куди може, розбігається особливо до фабрик — заводів. Дехто й назад вертається. На поїздах стиск, як у війну. Ніхто вже тепер про одежу ні про чоботи не думає, хоч зима. Про це вже й не говорять. Говорили все про хліб. А тепер вже — що буде за пару днів діятися. Очікуєш чогось страшного, а спасіння ніякого не бачиш.

„Був страшний голод у 1922 р., та всетаки так один на другого не кидався, як тепер, не тягнув йому з горла чи зпід голови, тримаючи палку над головою".

Два адвокати противних сторін гостро поборювали себе взаїмно на судовій розправі. Та після розправи бачили їх, як ішли вулицею попід руки й у найлішній згоді розмовляли.

— Як то? Така завзята суперечка ділила вас — а тепер уже згода? — спитав їх знакомий.

— О так, ми наче ті дві половині ножиць, які тнуть усе, що між них попадеться.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(25)

При виході з палати вояки пробували спинити Тарзана, але Сублятус, боячися за своє життя, наказав їм триматися геть далі й лишити Тарзана, не зачіпаючи його. Та воїни на це не звернули уваги, а, вважаючи для себе обовязком ратувати свого імператора, вони зі списами почали наступати зі всіх сторін на Тарзана. Тарзан, боронючи себе, підніс високо над головою важкого Сублятуса й почав його розгойдувати з наміром кинути на списи.

—o—

Сублятус цілком стратив голову з переляку й несамовитим голосом почав вигукувати на вояків, щоб вони йшли геть. Вояки побачили, що вони можуть дістати свого імператора з рук дивного великана лише мертвим, або скаліченим. Тому вони розступилися й дали змогу Тарзанови вийти геть з палати на вулицю. Тарзан, несучи далі високо над головою Сублятуса, зявився на вулиці. Населення в страху тікало перед ним, побачивши свого імператора так зневаженим.

Тут біля великого дерева Тарзан спинився й поставив Сублятуса на ноги на землю. Оглянувшись назад, він побачив, що вояки виходять з палати, щоби далі гналися за ним. Він тоді наказав Сублятусови скомандувати своїм воякам, щоб вони вернулися назад до палати й не переслідували Тарзана, бо він тоді не випустить з рук імператора живим. Сублятус мусів виконати цей наказ, а вояки знову зникли за дверми палати.

—o—

Штовхаючи перед собою імператора, Тарзан перейшов на велике подвіря, що було напроти палати. Тут росли величезні дерева й Тарзанови здавалося, що звідси ліпше вирватися на волю, ніж з вулиць міста. Зайшовши в гущавину дерев, Тарзан наказав Сублятусови вертатися до своєї палати й не гнатися за ним з вояками, бо Тарзан тоді знову схопить його й убє відразу. Сублятус зрозумів по знаках, що говорив йому Тарзан, і поспішився зникнути геть.